REPOLA-SEURA R.Y.

Repolainen 85

Jäsentiedote 3/2018

www.repola-seura.net

Repolainen

Repola-seura ry:n jäsenlehti

Numero 85, 3/2018, syyskuu
Numeron 86 aineisto lähetettävä päätoimittajalle 15.11.2018

Päätoimittaja
Lea Tserni-Puittinen
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi
puh. 050 520 4121
Kylänlahdentie 24, 81810 Jamali

Toimituskunta
Repola-seuran hallitus

Repola-seura ry

Hallituksen ja toimihenkilöiden yhteystiedot ovat takakannen etusivulla.
Seuran nettisivut ovat osoitteessa www.repola-seura.net,
josta löytyy myös vanhoja Repolaisen numeroita.

Jäsenhakemukset ja osoitteenmuutokset
Jäsensihteeri Päivi Kiiskinen, Kiehiskuja 3, 80140 Joensuu,
gsm 050 511 6580, paivi.kiiskinen1@gmail.com

Vuosijäsenmaksu 25 e, ainaisjäsenmaksu 200 e, kannatusjäsenmaksu 100 e, perheenjäsenmaksu puolisosta ja alle 15-vuotiaasta lapsesta 0 e. Vuosijäsenmaksu maksetaan toukokuussa Repolaisessa oleva viitenumero mainiten.
Seuran pankkitili: Op Polvijärvi, FI05 5354 0420 0466 26.

Painopaikka: Kirjapaino PR-Offset, Joensuu

Kansikuva: *Repolan kylä ja Lieksajärvi saarineen kesäisenä päivänä (kuva Sergei Petruša)*

Sata vuotta muutoksen alkamisesta

Kun Suomi itsenäistyi sata vuotta sitten, alkoi suuren muutoksen aika. Ensimmäiset itsenäiset vuodet olivat hyvin rikkonaiset ja vaikeat. Nämä tapahtumat koskettivat myös Suomen lähialueita itärajan takana. Rajan vetäminen entisen autonomisen Suomen ja uuden Venäjän välille jakoi mielipiteitä ja jopa perheitä.

Repola, josta oli ollut luonnollista ja vapaata liikkumista Suomeen, halusi olla osa itsenäistä Suomea ja talven ja kevään 1918 aikana oli ollut yhteydenpitoa eri tahoilla. 31.8.1918 Repolassa pidetyssä pitäjänkokouksessa vahvistettiin aikaisemmat päätökset ja julistettiin Repolan olevan nuorta Suomen valtiota. Alkoi uusi aika, jota jatkui virallisesti Tarton rauhan solmimiseen saakka eli 14.10.1920. Silloin voimistui pakolaisaalto, joka oli alkanut jo aikaisemmin myös Pietarin alueelta. Eri lähteiden mukaan jopa yli 30.000 henkilöä siirtyi Venäjältä Suomeen, Aunuksen ja Vienan Karjalasta 8000-9000 ja yksin Repolasta lähes kolmannes koko pitäjän väestöstä. Varsinaisesti pakolaisstatuksen saaneita eli Tarton rauhan jälkeisenä aikana saapuneita oli satoja vaikka amnestian johdosta oli paluumuuttoa ollut.

Repola-seura perustettiin Repola-juuret omaavien sukujen yhteyksien pitämiseen sekä Suomessa että rajan takana, ensisijaiseti Repolassa asuvien sukulaisten kanssa. Tämä yhteistyö on perustunut lähes yksinomaan yksityisten henkilöiden aktiivisuuteen ja on jatkunut vahvana edelleen. Valitettavasti on käynyt niin, että seuran alkuvuosien aktiiviset yhteyskumppanit ovat yksi toisensa jälkeen kuolleet ja yhteinen kieli on katoamassa. Repolassa vanhat, karjalaa ja suomea puhuneet ja ymmärtävät alkavat olla harvassa ja kielen opetuksen puutteesta loppumassa. Tämän vuoden puolella olemme saaneet suruviestin ainakin kahden repolalaisen Suomen ystävän poistumisesta joukosta, ensin sain kuulla Juho Lasarevin ja kesällä Rosa Tsubarevan kuolemista. Muistamme heitä molempia lämmöllä.

Omassa toiminnassani puheenjohtajana yritän pitää lähiaikoina ahkerasti esillä historiallisesti vähälle huomiolle jääneitä, meille tärkeitä asioita, kuten 1920-luvun alkuvuosina Suomeen tulleitten Karjalan pakolaisten sijoittumista eli nykysuomella kotouttamista, uuden kotimaansa elämään. Ongelmat ovat olleet osin samoja kuin tällä vuosikymmenellä tulleitten pakolaisten kanssa. Silloin oli kuitenkin yhteinen kieli, vaikkakin murteelliset erot ovat selkeitä. Työn saanti, asuminen ja koulutus ovat kuitenkin sitten järjestyneet -

ajankohta ja koko Suomen alkuvuosien tilanne huomioon ottaen hyvin - ja repolalaiset ovat jälkeläisineen sopeutuneet ja sulautuneet Suomeen hyvin.

Nykyinen muutos on kuitenkin muuttamassa myös seuramme toimintaa. Tiukentuneet säännökset yksityisyyden varjelemiseksi vaikuttavat vanhojen tietojen etsimistä ja kokoamista kaikkien käytettäväksi. Onneksi arkistojen käytettävyys on parantunut ja erityisesti lehtiarkistoista löytyy ainakin minulle uusia ja mielenkiintoisia tietoja. Repolasta lähteneitten jälkeläisten toinen ja kolmas sukupolvi hallitsee tietotekniikan salat ja voivat auttaa meitä vanhempia linkkien ja sivujen hakemisessa. Näin kiinnostusta juurien tiedostamisessa voidaan lisätä. Olin kesällä Pottosten sukutapaamisessa ja siellä esiteltiin paljon dokumentteja arkistoista, näissä oli paljon mielenkiintoisia asioita myös muille suvun jäsenille. Juuri tällainen toiminta on sitä, mihin Repola-seuran toiminnassa on alun perin haettukin. Kannustetaan sukujemme nuoria etsimään juuriaan.

Olen hyvin pahoillani heinäkuuksi suunnitellun Repolan matkan peruuntumisesta lähtijöiden vähäisyyden vuoksi. Repolasta on myös kantautunut pettymyksen viestejä, seuramme järjestämät matkat ovat olleet odotettuja tapahtumia, onhan se tuonut vaihtelua myös paikkakunnan elämään. Yksityisten henkilöiden keskinäinen yhteydenpito ja ajoissa järjestelyjen aloittaminen auttavat asioiden järjestelyä molemmilla puolilla rajaa. Via Karelian ”patikkaretki” on tästä oivallinen esimerkki.

Ville Pänttönen, Repola-seuran puheenjohtaja

Repolan pakolaisia Lieksassa 1921. Kuvan henkilöistä on jonkin verran ristiriitaista tietoa, joten Repolainen-lehti ottaa mielellään vastaan lisätietoa (kuva Tsernien sukualbumi. Kuva löytyy myös Karjalan Sivistysseuran SAMPO-tietokannasta.)

Kävelyllä Karjalan laulumailla

Suomeen on vain kivenheiton matka, mutta kaikki on hyvin erilaista. Kiviset tiet ovat mutkikkaita ja kylällä kävellessä voi tulla lehmälauma vastaan. Ilmassa tuntuu mennyt aika. Etenkin Haukkasaaren kyläjuhlien tunnelma kansantansseineen ja perinneruokineen muistuttaa ajasta ennen nykyajan keksintöjä ja globalisaatiota.

Matkamme oli Via Kalevala -hankkeen tämän vuoden päätapahtuma. Kumppaneina järjestelyissä olivat Repola-seura ja sekä moskovalainen Traektoria-säätiö. Matkaan lähti 10 henkeä ja ikähaitarimme oli laaja.

Ylitimme rajan Inarin rajanylityspaikalla Lieksassa ja yövyimme ensimmäisen yön Lentierassa. Seu-

Via Kalevala-hankkeen vetäjä Antti Holopainen johdatti heinäkuussa kymmenhenkisen ryhmän Lieksan Inarin tilapäisen rajanylityspaikan kautta Elias Lönnrotin poluille ja jalanjäljille rajan taakse Repolaan, jossa he osallistuivat Haukkasaaren kulttuurikylän kyläjuhlaan (kuva Sini Holopainen)

Praasniekoilla kaikki otettiin mukaan kansantansseihin (kuva Sini Holopainen)

raavana päivänä matkasimme Repolaan kävellen osan matkasta ja viimeisen päivän vietimme Repolan Haukkasaaressa. Tuona aikana tuli nähtyä monenlaisia asioita. Kotimajoituksessa oppii hyvin paljon enemmän paikallisesta arjesta kuin majatalossa tai hotellissa.

Kyläjuhla eli praasniekka oli upea tapahtuma. Kuumana kesäpäivänä autio luonnonkukkia pursuileva saari oli herännyt eloon. Ihmisiä oli paljon, kaikki olivat iloisia ja ohjelmakin oli hämmästyttävän monipuolista. Juhlapaikalle johtavan polun varrella oli käsityöpajoja ja ruuaksi saimme maistella karjalaisia herkkuja kalasta piirakoihin. Kansanperinne kukoisti, kun lapset esittivät värikkäissä asuissaan kansantansseja, vaikkapa letkajenkkaa. Tanssiesitysten aikana pääsivät uteliaat suomalaiset sivusta seuraajatkin yhteistanssin pyörteisiin.

En ole nähnyt missään niin paljon variksenmarjoja kuin Repolan kylän tuntumassa sijaitsevassa niemessä. Myös kukkakedot olivat aivan toista luokkaa kuin meillä Suomessa. Sinikellot kukkivat heinäkuun helteessä mahtavasti. Karjalan luonnolla olisi monenlaisia mahdollisuuksia niin vaihtoehtomatkailun kuin vaikka jalostettujen villiruokatuotteitten muodossa. Pääsimme maistamaan esimerkiksi hirven maksaa.

Jos haluaa kokea erilaisia kulttuureja, Venäjä on loistava matkakohde. Karjala on hyvin lähellä, mutta kehityksessä hyvin kaukana. Kestävä elämäntapa on ihailtavaa, mutta toisaalta esimerkiksi jätteiden lajittelua ei ole organisoitu. Karjalan arvokkuus piileekin kulttuurisissa eroissa, mielettömissä kokemuksissa sekä kontrastissa, joka syntyy oman elämän ja näkemänsä todellisuuden välille. Venäjälle matkustaminen on ekologisempaa, edullisempaa ja taatusti ikimuistoisempaa kuin lomamatka etelän turistikohteisiin. Matkamme yksi tarkoitus olikin testata alueen mahdollisuuksia matkailijalle.

Venla Siltovuori, lukiolainen
Sini Holopainen, lukiolainen

Elias Lönnrot kävi runonkeruumatkoilla Repolassa neljä kertaa vuosina 1832, -34, -35 ja -37.

III matka 13.7.-17.9.1832 reitti: Vesilahti - Tampere - Jyväskylä - Kuopio - Kaavi - Nilsiä - Nurmes - Kuhmo - **Repola** - Akonlahti - Kuhmo - Kajaani - Kuopio - Porvoo - Helsinki

Syysmatka 1834 22.10.-14.11.1834 reitti: Kajaani - Sotkamo - Kuhmo - **Repola** - Kuhmo - Sotkamo - Paltamo

VI matka n. 4.4.-n.5.5.1835 reitti: Kajaani - Sotkamo - Kuhmo - **Repola** - Rukajärvi - Kellojärvi - Jyskyjärvi - Uhtua - Jyvöälahti - Pirttilahti - Vuokkiniemi - Tšena - Kivijärvi - Kianta - Hyrynsalmi - Ristijärvi - Paltamo – Kajaani

VII matka 2. osa 6.6.- marraskuu 1837 reitti: Paltamo - Ristijärvi - Hyrynsalmi - Kianta - Kivijärvi - Tšena - Vuokkiniemi - Kostamus - Kontokki - Luvajärvi - **Repola** - Pielinen - Ilomantsi - Eno - Liperi - Rääkkylä - Tohmajärvi - Kitee - Ruskeala - Sortavala - Jaakkima - Kurkijoki - Parikkala - Rautjärvi - Ruokolahti - Joutseno - Lappee - Lappeenranta - Lemi - Savitaipale - Taipalsaari - Ruokolahti - Sääminki - Kerimäki - Liperi - Kontiolahti - Juuka - Nurmes – Kajaani

Juho Lasarev on poissa

Repola-seuran keskeisiin yhteistyökumppaneihin 1990-luvun alkuvuosista lähtien kuulunut Juho Lasarev kuoli kotonaan Repolassa 9. kesäkuuta 2018. Hän olisi marraskuussa täyttänyt 90 vuotta. Juho tuli monelle seuran matkoille osallistuneelle läheiseksi vieraanvaraisena majoittajana sekä Repolan vaiheita ja elämänmenoa valottavista tarinoistaan.

Juho (Ivan) Lasarev syntyi Repolassa vuonna 1928. Sotaa hän oli perheensä kanssa paossa Belomorskissa ja Kirovissa. Hän aloitti evakkomatkalla 14-vuotiaana metsätyöt isänsä kanssa. Sodan loputtua perhe palasi Repolaan.

Kun kotikylän ympäristössä ei ollut metsätöitä tarjolla, meni Juho töihin Kemijoen latvavesille Tiiksiin, jossa hän oli talvet puun hakkuussa ja kesät uitossa. Ennen armeijaan menoa hän ajoi hevosella puita uittovesien varrelle. Kolmen vuoden armeijakauden jälkeen hän palasi Tiiksiin.

Vuonna 1954 käynnistyi Repolan metsätalouspiirin toiminta uudelleen ja metsätöitä alkoi taas olla. Juho palasi Repolaan ja alkoi ajaa metsätalouspiirin kuorma-autolla rahtia Kotskomasta, lähes kahden sadan kilometrin päästä lähimmältä rautatieasemalta.

Muutaman vuoden rahdinajon jälkeen Juho siirtyi ajamaan tukkeja: ensin hän ajoi puuta Kolvasjärvellä ja sitten Roukkulan suunnalla. Vuonna 1983 Juho siirtyi 55-vuotiaana eläkkeelle.

Vuonna 1954 Juho meni naimisiin Tuulivaarasta kotoisin olleen Nina Tsernijevan kanssa. Perheeseen syntyi alle kymmenen vuoden sisällä kuusi poikaa ja yksi tyttö. Juho rakensi Lieksajärven rannalle kylän laidalle talon, jonka ympärillä oli peltoa ja laidunmaita.

Niistä saatiin rehua perheen lehmälle, possulle, vasikoille ja lampaille. Puutarhasta saatiin perunaa ja vihanneksia, metsästä marjaa ja sieniä. Kalastukseen panostettiin perheessä aina paljon ja pihavajasta löytyy edelleenkin monipuolinen valikoima hyvin hoidettuja verkkoja. Kaloja myytiin marjojen ohella myös kauppaan.

Kun kerran hämmästelin monipuolista yhdistelmätaloutta, jolla perhe oli vuosikymmeniä elatuksensa hankkinut, tokaisi Juho: ”Kellä jalka kapsaa, sillä suu napsaa”. Repolassa on aina eletty omavaraisesti ja luonnonläheisesti, mutta Juhon perhe hankki elantonsa poikkeuksellisen monista lähteistä.

Juho asui viimeiset kymmenen vuotta yksin talossaan, sillä Nina-vaimo kuoli vuonna 2007. Heti perään kuoli kaksi poikaa, joten surua riitti. Talon ympärillä oli kuitenkin kesäisin vilskettä, sillä vanhimman pojan Sergein härkä laidunsi pihapiirissä ja kanat kotkottivat häkissään.

Juho kuunteli pitkin päivää Pohjois-Karjalan radiota, joten suomen kieli ja Suomen tapahtumat olivat hänellä hyvin hallinnassa. Juhon mukaan Pohjois-Karjalan radiossa ei puhuta politiikkaa vaan kerrotaan paikallisista tapahtumista. Esimerkiksi siitä, mitkä kissat ja koirat ovat kulloinkin kadoksissa.

Viimeisinä vuosinaan Juho kertoi yksinäisyydestä, sillä jalat olivat huonossa kunnossa eikä hän päässyt enää yksin liikkumaan kylälle. Kylässä asuvat pojat ja tytär kävivät auttamassa ja hoitamassa kauppa-asioita. Tärkeää oli, että pojat veivät Juhon aina heinäkuussa kalastajan päivänä Lieksajärven eteläpäässä sijaitsevassa saaressa olevalle kalamajalle.

Juhon muisti oli pitkään täydessä terässä ja hän kertoi tarkkaan ja värikkäästi kylän menneistä tapahtumista. Viime aikoina hän valitteli muistin huononemista, mutta innostuessa tarinoita kuitenkin riitti.

Kävin tapaamassa Juhoa viimeksi maaliskuun lopulla, runsas kaksi kuukautta ennen hänen kuolemaansa. Vaikka korkea ikä vääjäämättä näkyikin hauraassa olemuksessa, oli hän vielä varsin pirteässä kunnossa. Hän odotti kevään tuloa, jotta voisi käydä ulkosalla istuskelemassa ja tarkkailemassa kesän tuloa. Tavanomaisen tapaan hän kaivoi kaapista esiin pienen vodkapullon. Joimme kumpikin kaksi lasillista ja kävimme taas läpi kylän menneitä tapahtumia. Viimeisen kerran.

Pertti Rannikko

Martti Nesterinen tuonilmaisiin

Repola-seuran keskeisiin aktiiveihin monta vuotta kuulunut Martti Nesterinen siirtyi pitkään sairastuttuaan tuonilmaisiin 26. huhtikuuta 2018 Lieksassa. Martti oli mukana seuran toiminnassa alusta lähtien toimien vuosikausia aktiivisesti seuran hallituksessa. Vuoden 2010 vuosikokouksessa hänet nimettiin seuran kunniajäseneksi.

Sekä Martin isä että äiti olivat syntyneet Repolan Omeliessa, jossa kotitalot olivat lähellä toisiaan. Eljas-isä oli Juho Nesterisen poika. Veera-äidin isä oli Karjala-aktivisti Pekka Kyöttinen. Myös Martin molemmat mummot ovat Repolasta, isänäiti Viran kylästä ja äidinäiti Lusmasta.

Martti kertoi kiinnostuksensa Repolaan juontavan siitä, kun hän kuunteli lapsena illat Anni-mummon juttuja. Mieleen ovat jääneet etenkin tarinat, joissa mummo ajoi rahtia Repolasta Lieksaan.

Isän perheen matka kulki Kuhmon kautta Pohjois-Karjalaan Lehmoon, jossa hän meni naimisiin. Martti syntyi vuonna 1938. Sodan jälkeen perhe muutti Lieksaan, ensin Kevätniemeen, jossa Martin molemmat vanhemmat olivat sahalla töissä. 1950-luvulla isä sai Kelvän kylästä rintamamiestilan, jonka pitoa Martti sitten aikoinaan jatkoi. Maanviljelystyön ohessa Martti ehti olla 15 vuotta mittariasentajana Uimaharjun sellutehtaalla.

Eri puolille valtakunnan rajaa joutuneet repolalaiset alkoivat etsiä sukulaisiaan 1990-luvun alkuvuosina yhteydenpidon helpottuessa. Martti vastasi Karjalan Heimo -lehdessä julkaistuun tiedusteluun, mikä johti lukusiin Repolan matkoihin ja pitkäaikaisiin ystävyyssuhteisiin siellä asuvien kanssa.

Ensimmäisen Repolan matkansa hän teki vuonna 1992. Matka oli ikimuistoinen kokemus; oli kuin toiseen maailmaan olisi tullut. Ihmisten ystävällisyyttä ja luottavaisuutta Martti kertoi ihmetelleensä. Sukulaisuus helpotti kanssakäymistä Repolassa, mutta hän sai sieltä myös muita ystäviä.

Samoihin aikoihin alkoivat myös Repola-seuran ryhmämatkat. Martille ne eivät riittäneet vaan hän teki myös omalla autolla matkoja Repolaan. Terveyden heiketessä matkat piti kuitenkin lopettaa kesän 2010 jälkeen. Ennen sitä hän ehti tehdä ainakin 15 Repolan matkaa, muutamina vuosina kolmekin matkaa.

Kerran hän oli reissulla kaksi viikkoa kalastellen Juho Lasarevin kalasaunalla Lieksajärven eteläpäässä. Hän ehti koluta myös melkein kaikki Repolan sivukylät ennen rajavyöhykkeen laajenemista, minkä jälkeen niihin ei ole enää päässyt.

Martti Nesterisellä oli monta vuotta keskeinen rooli Repola-seuran yhteydenpidossa Repolaan ja seuran matkojen järjestämisessä. Hän suhtautui aidosti ja mutkattomasti kaikkiin ihmisiin, minkä vuoksi hänen oli helppo lähestyä muita ja muiden häntä.

Pertti Rannikko

Viimeinen tapaaminen

Tapasin Martti Nesterisen viimeisen kerran helmikuussa 2018. Vein silloin hänen Lieksa-kodin asuntoonsa lainaksi lukemista kirjaston kokoelmista. Vaikka liikkuminen oli vuosi vuodelta heikentynyt, oli Martti kyennyt käymään sähkömopollaan aika ajoin kirjastossa lainaamassa lukemista.

Terveys kuitenkin viime talven aikana huononi niin paljon, että hän pyysi minua tuomaan lukemista. Tällä kertaa hän halusi vielä kerran lukea Suomen kansan vanhoja runoja. Osa II sisältää mm. Aunuksen alueelta kerättyjä runoja. Kirjasta löytyy Repolan Omelien kylältä usean runonkerääjän muistiin merkitsemiä kalevalamittaisia runoja, joissa runonlaulajina olivat Simana ja Konoi Kyöttinen, Martin esi-isiä äitinsä Veeran puolelta.

Kirjastossa käyntien aikana vaihdoimme aina kuulumisia Repolasta. Monesti Martti haaveili vielä matkasta Repolaan, mutta tuon viimeisen tapaamisen aikana hän totesi, ettei hänestä enää ole matkalle. Hän muisteli Repolassa tapaamiaan ihmisiä ja ihmetteli vieläkin sitä 1990-luvun suurta muutosta Neuvostoliitossa ja Repolan alueen aukenemista matkailijoille. Se ensimmäinen matka oli ollut erityisen ihmeellinen kokemus.

Lea Tserni-Puittinen

Lehtikatsaus vuoden 1918 Repolan tapahtumien uutisoinnista

Loppukesällä ja syksyllä 1918 sanomalehdissä kirjoitettiin Repolan Suomeen liittämisen tapahtumista. Lehtijuttujen perusteella muodostuu kuva spontaanista, nopeasti etenevistä tapahtumista.

13.1.1918 Uusi Suometar: Ilahduttavia ilmiöitä: Työttömyyden torjumiseksi on valtion myös teetettävä suuria yleishyödyllisiä töitä. Pyydän tässä mainita suunnitelman, joka olisi alkuun pantava ensitilassa. Toivokaamme, että odotettavissa oleva lopullinen rauhanteko on toteuttava Vienan ja Aunuksen karjalaisten toivomuksen päästä yhtymään Suomeen. Ensimmäisenä ja kiireellisenä tehtävänä on silloin oleva yhdistää Karjala Suomen rautatieverkkoon. (Artikkelissa suunnitellaan poikkiratoja.)

31.1. Ilkka: Elintarvikepula Pohjois-Aunuksessa, kansankielinen koulu Repolassa. Repolasta kirjoitetaan, että siellä toimivan Karjalan Sivistysseuran koulun toimintaan ovat pitäjäläiset varsin tyytyväisiä ja innostuneita. On ollut haittana vain se, kun monetkin lapset käyvät venäläisessä koulussa ja opetustunnit sattuvat yhtä aikaa.

1.4. Karjalan Sanomat: Vienan Karjalan Suomeen liittymiskysymyksen käsittelyä Repolassa kuulemassa. Olimme saaneet tietoomme, että Repolan kunta oli kutsunut kuntansa edustajat kokoukseen Repolan kirkolle tk. 15 p:ksi, neuvottelemaan yhteenliittymiskysymyksestä ja päätimme pistäytyä kuulemassa tämän mielenkiintoisen kysymyksen käsittelyä… Repolan miehiltä puuttuu tällä hetkellä omintakeista johtajaa…, mutta Repola on ehdottomasti valmis suhtautumaan myötämielisesti Suomen hallituksen taholta mahdollisesti tehtäviin yhdistämistoimenpiteisiin.

25.4. Laatokka: Punakaartia ei perusteta Repolaan. Repolan talonpoikaisneuvoston käsiteltäväksi oli Venäjän bolshevikkihallitus lähettänyt kirjelmän, jossa kehoitettiin perustamaan voimakasta punakaartia ja luvattiin sitten aseet. Kokouksessa t.k. 15. pv ei löytynyt ehdotuksen kannattajia…

30.4. Laatokka: Viime aikoina on Venäjän hallitus ryhtynyt suoranaisiin ryöstöihin jonkunlaisen uudenlaisen verotustavan merkeissä. On ryhdytty keräämään ja vaatimaan kaikenlaisia kultaisia ja hopeaisia arvoesineitä aina sormuksia ja kahvikalustoa myöten. Vaikka nämä toimenpiteet tuntuvat olevan käynnissä laajoilla alueilla, näkyy kuitenkin Repolan kunta joutuneen aivan erikoisesti verotusesineeksi. Niinpä on siellä rosvottu vuosien kuluessa kerätty kunnan suuri metsärahasto ja vaadittu kauppaveroa. Ehkä tämä johtuu siitä, että hiljattain annettu hallituksen kehoitus punakaartin perustamiseen kaikui siellä kuuroille korville.

24.5. Karjalan Sanomat: Retkeilyllä Repolassa: Kaikkialla näytään toivottavan punakaartin kukistumista miltä taholta tahansa, sillä tietokin sen olemassaolosta on hirvittävä peikko, joka riistää ihmisiltä mielenrauhan.

12.6. Uusi Suometar: Millä tavalla Vienan Karjalaa on koetettu venäläistää: Viime aikoina ovat jo aunukselaiset selvästi ilmaisseet, etteivät hekään enää anna kieltänsä mielin määrin sortaa. Niinpä oli viime vuoden syyskuussa Pohjois-Aunuksessa, Repolassa, suuri kuntakokous, jossa päätettiin ryhtyä toimiin karjalankielen saamiseksi kouluihin ja kirkkoihin. Myös päätettiin perustaa kunnan ylläpitämä omakielinen kansakoulu Omelian kylään.

18.6. Korpi-Jaakko: Bolshevikit eivät anna viljaa suomenmielisille karjalaisille. …Aivan viimeisille Repolan viljanhakijoille on sanottu: ”ette saa viljaa, koska te kuulutte suomalaiseen valkokaartiin”.

20.6. Korpi-Jaakko: Karjalan Sivistysseuran kiertokoulut: Repolasta kerrotaan Korpi-Jaakolle, että Karjalan Sivistysseuran kiertävä koulu on siellä ollut jo vuosikauden ahkerassa opetustyössä. Koulu alkoi toimintansa viime kevätkesällä Lusman kylässä, sirtyen sen jälkeen ensin Tuulivaaraan, sitten Kolvasjärven kylään, Repolan kirkonkylään ja lopuksi Omelian kylään.

22.6. Juhani Aho: Kesämatka Aunukseen:… Oli sitä viljaa valtion puolelta jo kelin aikana lähetetty, ja viljan hinta ei ollut kuin 16 ruplaa säkki. Se olisikin riittänyt Repolan köyhille ensi rekikeliin asti. Mutta keväällä ilmaantui suuria tukkitöitä ja tukkiherrat saivat jotenkuten sellaisilla keinoilla, jotka rajan takana hyvin tunnetaan, ostetuksi sen viljan, mikä ei ollut suinkaan heille aijottu.

5.7. Karjalan Aamulehti: Rajantakainen Karjalan kansa, ainakin valveutunut osa siitä, nykyään näkee ainoan pelastuksensa täydellisessä liittymisessä Suomeen ja ottaa riemumielin vastaan kaiken valistuksellisen ja muun avun, mitä täältäpäin yhtymisaatteen toteuttamiseksi tarvitaan.

6.8. Savon Sanomat: Raja-Karjala pyrkii Suomen yhteyteen. Kansalaiskokous Repolassa: Meille ilmoitetaan Aunuksesta: Aunuksen Repolassa Raja-Karjalassa pidettiin t.k. 2. ja 3. p:nä kansalaiskokous Suo-

meen liittymisen puolesta. Puheenjohtajana kokouksessa toimi sikäläinen maanviljelijä Lasareff. Maisteri L. Hannikainen teki tilaisuudessa selvää Suomen hallituksen kannasta sanotussa kysymyksessä. Kokous oli aivan yksimielinen ja toivoi hartaasti että Raja-Karjala liitettäisiin Suomeen.

9.8. Uusi Päivä: Aunuksen karjalaisten lähetystö Helsingissä. Repolassa pidetyn Aunuksen karjalaisten kokouksen puolesta… saapui tänään Helsinkiin lähetystö puhumaan Aunuksen Karjalan liittämisestä Suomeen. Lähetystön oli määrä käydä klo 3 ip. hallituksen puheilla.

10.8. Uusi Päivä: …Mitään sanottavampia rauhattomuuksia ei Pohjois-Aunuksessa ole tapahtunut. Muutamien paikkakunnan bolshevikkien toimesta oli ryöstetty talvella erään kauppiaan viljavarat, mutta muuten ei bolshevistinen tartunta ole saanut häiriötä aikaan. Suomalaisia punaisia on kevättalvella kulkenut Repolan kautta sadoittain pyrkien Muurmannin radalle ja Venäjälle, mutta eivät he uskaltaneet läpikulkiessaan ryhtyä väkivaltaisuuksiin.

12.8. Käkisalmen Sanomat: Repolan lähetystö esitti perjantaina valtionhoitajalle toivomuksen, että rautatie mahdollisimman pian rakennettaisiin Lieksasta Repolan kautta Muurmannin radalle…

Aunukselaisten lähetystö Helsingissä…

Perjantaina saapuivat Helsinkiin Suomen hallituksen puheille Repolan kunnanneuvoston kokouksessa valitun lähetystön jäsenet. Lähetystöt pääsivät klo 3 ip. valtionhoitajan puheille ja senaatin varapuheenjohtajan puheille ja esittivät Repolan karjalaisten yksimielisen toivomuksen liittyä Suomeen, koska se katsottiin Karjalan ainoaksi elämismahdollisuudeksi… Lähitulevaisuudessa on odotettavissa laajoilta alueilta Aunuksesta yhä uusia kansan mielenilmaisuja lähetystöjen ja adressien muodossa Suomen hallitukselle.

13.8. Turun Sanomat: Itä-Karjalan edustajat kreivi von der Golzin luona: Eilen klo 5 i.p. otti Suomesta olevien Saksan sotavoimien ylipäällikkö kreivi von der Goltz vastaan Repolan ja Lentieran lähetystöjen edustajat, maanviljelijät Pekka Kyöttisen ja Paavo Höttösen… Kreivi von der Goltz otti lähetystöjen edustajat erittäin ystävällisesti vastaan, puhuen rohkaisevia sanoja itäkarjalasiille, ja kehoittaen heitä pitämään päänsä pystyssä sekä pysymään hyvinä suomalaisina.

13.8. Itä-Savo: Repolan kunta on päättänyt lakkauttaa venäläisen kansakoulun ja perustaa suomalaisen seminaarin… Pastori M. Fiilin on päättänyt ryhtyä pitämään suomenkielisiä saarnoja ja opettamaan suomeksi.

15.8. Itä-Savo: …Kun Repolan kokouksen päätöksestä oli saapunut tieto Lentieraan, tehtiin siellä myös voimakas Suomeen liittämispäätös…

3.9. Uusi Päivä: Suomeen liittymiskokous pidettiin Repolassa elok. 31. pnä. Tilaisuuteen oli saapunut väkeä kaikista Repolan kylistä enempi kuin milloinkaan ennen mihinkään kokoukseen Repolassa. Jyrisevin hyvähuudoin hyväksyttiin Suomeen liittymistä koskevat esitykset. Tilaisuuteen oli saapunut asiaa valaisemaan asioitsija Valde Sario Lieksasta.

5.9. Korpi-Jaakko: Repola liittynyt Suomeen:…Jyrisevin hyvähuudoin kannatettiin Suomeen liittymistä. Klo 5,28 i.p. lauantaina kohotettiin Suomen lippu Repolan kunnantuvan katolle ja päätettiin, että klo 12 yöllä syysk. 1 p:ää vasten liitytään Suomeen ja Venäjän raja siirretään Repolan itäpuolelle.

5.9. Korpi-Jaakko: Tuletta ja miekatta: Tiistain Karjalainen julkaisi ensimmäisenä omissa uutisissaan seuraavan tärisyttävän tiedonannon: Suomi suurenee. Repola liittynyt Suomeen t.k. 1 p:stä…Oikeastaan tähän ei tarvitsisi syrjäisen mitään lisätä, sillä Repolan annekteeraus muun Suomen yhteyteen on nähtävästi käynyt yhtä nokkelasti kuin pohjoisnavan löytäminen aikanaan. Nostettiin vain lippu pystyyn ja all right!

17.9. Helsingin Sanomat: Toivottavaa on, että tämä uusi innostus Repolassa pysyisi yllä ja leviäisi sieltä edelleen muodostaen hyvää maaperää Suur-Suomen aatteelle…

27.9. Karjala: Repolan kirkonkylässä onnistunut iltama. Maanviljelijä P. Kyöttinen Omeliasta piti lämpimän ja lennokkaan puheen. Juho Ohtonen Kivivaarasta lausui sepittämiään runoja. Opettaja M. Terho lämmitteli mieliä isänmaallisella juhlapuheella. Lopettajaispuheen piti vänrikki Sario, joka myöskin esitti Iivo Härkösen runon…

3.10. Karjala: Ensimmäinen suomalainen koulu avattu

15.10. Karjala: Merkkipäivä Repolassa puhutaan suomenkielisen kansakoulun aloittamisesta Repolassa sekä julkaistaan onnittelusähkösanomia.

31.10. Uusi Suometar: Aunuksen puolessa ei ole huomattu vielä toistaiseksi punaisten liikehtimistä, ja tuskin sitä on odotettavissakaan Rukajärveltä ilmoitetaan, että väestön myötätunto on yhä Suomeen kallistuva, kysymys on vaan siitä, miltä taholta tulee pelastus uhkaavaan nälänhätään…
1.11. Keskisuomalainen: Karjalan Sivistysseuran yleinen kokous Kajaa-

nissa. On päätetty lähettää Repolassa avattavaan Itä-Karjalan alakouluseminaariin avajaisiin onnittelusähke.

1.12. Karjala: Sitä aikaa odottaa koko Aunuksen kansa, että kansankieliset koulut pääsisivät suomalaiseen malliin levittämään valistusta Äänisjärven rannoilla. Repolan ja Lentieran lähetystöt toivoisivatkin, että Suomi-äiti rupeaisi hellävaroin kasvattamaan henkisesti sitä Aunus-lapsipuoltaan, joka on sille yhdessä Vienan kanssa laulanut kalevala-lauluillaan kunniaa.

Koonnut Lea Tajakka

Lähde: Kansalliskirjaston digitaaliset aineistot, löytyy Internetistä osoitteessa digi.kansalliskirjasto.fi.

Laaja vanhojen sanomalehti-, aikakauslehti- pienpainanteiden sekä ”muiden aineistojen” arkisto, johon on lehtien osalta tehty digitointi pääasiassa vuoteen 1929 saakka, joidenkin lehtien osalta aina vuoteen 1951 asti. Lehtiarkistossa liikkuessa kannattaa tutustua hakuohjeisiin ja tehdä erilaisia hakuja ja haun rajauksia, kuten nimellä tai kylittäin. Myös Kansalliskirjaston julkaisuarkisto verkossa, Doria, antaa tuloksia Repolasta.

Краткий обзор материалов номера

Перемены начались сто лет назад

Вступительная статья председателя общества

Это было сложное время для независимой Финляндии. Новая граница разделила и мировоззрения, и отдельные семьи.

31 августа 1918 г. в Реболах прошло собрание, на котором решили присоединиться к независимой Финляндии. В октябре 1920 г. ситуация изменилась в связи с подписанием Тартусского мирного договора. Это вызвало волну беженцев, которая началась уже раньше в Петербурге. По некоторым данным, более 30 тысяч человек ушло из России в Финляндию. Из Карелии 8000 - 9000, из Ребольского уезда - примерно треть населения. Статус беженца получили после Тартусского договора несколько сот человек, часть вернулась по амнистии обратно.

Цель создания Ребольского общества была объединить выходцев из Ребол и установить связь с родственниками в Реболах. К сожалению, многих активных участников первых контактов уже нет в живых, в Реболах все меньше людей, владеющих карельским и финским языками, сейчас нет финского языка в школе. Не так давно мы узнали, что нет уже в живых наших хороших друзей Юхо Лазарева и Розы Чубаровой, но теплая память о них осталась.

В своей новой роли председателя я постараюсь как можно больше внимания уделить истории переселения, особенно началу 20-х годов. Проблемы во многом напоминают нынешние трудности беженцев, но у выходцев из Карелии был все-таки карельский язык. И учитывая тогдашние времена, карелы адаптировались хорошо.

Строгие правила использования документов, касающихся личности, затрудняют поиск информации, но с другой стороны, особенно газетными архивами стало легче пользоваться. Молодое поколение умеет использовать современную технику. На летней встрече рода Поттоевых было представлено много новых интересных архивных материалов. Задача общества заинтересовать нашу молодежь в изучении своих корней.

Искренне жаль, что нам не удалось организовать в это лето поездку в Реболы. Разочарование было и у многих жителей Ребол. Контакты между людьми чрезвычайно важны. Хорошим примером является «пеший поход» участников проекта Via Karelia.

Вилле Пянттонен,
председатель Ребольского общества

По дорогам рунопевцев

Группа проекта Via Karelia под руководством Антти Холопайнена совершила в июле поход по следам Леннрота. Границу пересекли в Инари, в Реболах побывали на празднике в Гафострове.

Проселочные дороги, стадо коров на дороге, чудесная атмосфера праздника в Гафострове с народными танцами и традиционным угощением, дети в красивых национальных костюмах напоминают нам, какова была жизнь до времен глобализации. Проживание в домах местных жителей дает гораздо больше, чем в гостиницах. Мы попробовали даже лосиную печень!

Нам оказывали поддержку в проекте Ребольское общество и фонд Траектория. В походе нас было десять человек.

Красивая многообразная природа, обилие полевых цветов, дружелюбные люди. Все это дает большие возможности для развития российского туризма. Тем более, что Карелия так близко. Много еще надо сделать, а одна из целей нашего прокта — это изучить возможности туризма, особенно природного, и сотрудничества.

Венла Силтовуори, ученица лицея
Сини Холопайнен, студентка

Они будут жить в наших сердцах

Мартти Нестеринен

После продолжительной болезни 26 апреля 2018 года ушел из жизни Мартти Нестеринен. Мартти был активным членом Ребольского общества и одним из его основателей. В 2010 г. его выбрали почетным членом общества.

Родители Мартти были родом из Емельяновки. Дедушка по материнской линии Пекка Кюеттинен был активным сторонником независимой Карелии. Интерес к Карелии появился уже в детстве, когда Мартти слушал рассказы бабушки.

Мартти родился в Северной Карелии, в Лехмо в 1938 году. После войны семья переехала в Лиексу, где родители работали на лесопилке. Затем отец получил небольшую ферму, а затем и Мартти содержал эту ферму и одновременно еще и работал на целлюлозном заводе.

В начале 1990-х годов появилась

возможность поехать в Реболы, первая поездка была в 1992 г. Это был другой мир, поразили гостеприимство и дружелюбие людей. Тогда же начались поездки Ребольского общества, но Мартти часто ездил и на своей машине. Мартти часто вспоминал эти поездки, особенно, как однажды он рыбачил с Юхо Лазаревым две недели на озере Лиекса. Мартти был душой наших поездок, его открытый добрый характер располагал к нему самых разных людей.

Пертти Ранникко

Последняя встреча

Наша последняя встреча была в феврале, когда я отнесла Мартти книги, заказанные им в нашей библиотеке. Мартти часто приезжал в библиотеку на электроколяске, но зимой здоровье сдало настолько, что он просил принести книги домой. Последний заказ были руны, записанные в Карелии, в частности, в Емельяновке от Симана и Коной Кюеттиненых. Они были предками Мартти со стороны его матери Веры.

Мы часто вспоминали с Мартти наши поездки. Ему так еще хотелось побывать в Реболах, но во время последней встречи он сказал, что это уже невозможно. Он вспоминал родственников, друзей, и особенно первую поездку, когда границы открылись и появилась возможность побывать на родине предков.

Леа Черни-Пуйттинен

Юхо Лазарев

9 июня 2018 года ушел из жизни Юхо Лазарев. В ноябре ему бы исполнилось 90 лет. Юхо был нашим гостеприимным хозяином и гидом во время наших поездок в Реболы.

Юхо (Иван Васильевич) Лазарев родился в Реболах в 1928 году. Во время войны семья была в эвакуации в Беломорске и в Кирове. Там 14-летний Юхо начал работать в лесу вместе с отцом. После войны Юхо работал в Тикше в лесу и на сплаве, и после армии вернулся в Тикшу. Когда открыли леспромхоз в Реболах, переехал на родину. Работал на грузовике, затем на перевозке леса. На пенсию Юхо вышел в 1983 году.

В 1954 году Юхо женился на Нине Черниевой, родом из Туливар. У них родилось шестеро сыновей и одна дочь. Юхо построил дом на берегу озера Лиекса. Держали корову, поросят, овец. Выращивали картошку, овощи, летом собирали ягоды, грибы. И много рыбачили. Часть рыбы и ягод сдавали в магазин. Я удивлялся такому многообразию дел, на что Юхо сказал: «без труда не вытащишь и рыбку из пруда».

После смерти жены в 2007 году Юхо жил в доме один. Напасти на этом не кончились. Вскоре умерли два его сына. В последние годы, когда здоровье стало сдавать, он уже не мог сам передвигаться, но сыновья и дочь постоянно навещали, помогали по хозяйству, летом вывозили в День рыбака на остров, о чем он рассказывал с гордостью.

В последний раз я был у Юхо в марте. Он был уже очень слаб, но держался бодро. И очень хотел увидеть еще лето. Как всегда у него была «заначка», и мы приняли по две стопочки. И снова вспоминали былые времена. В последний раз...

Пертти Ранникко

REPOLA-SEURA R.Y.

Hallitus 1.3.2018 – 28.2.2019

Ville Pänttönen, *puheenjohtaja, taloudenhoitaja,*
gsm 040 5111 560
Kauppakatu 10a A 1, 80100 JOENSUU
ville.panttonen@gmail.com

Lea Tserni-Puittinen, *sihteeri*, gsm 050 5204121
Kylänlahdentie 24, 81810 JAMALI
lea.tsernipuittinen@lieksa.fi

Valentina Afanassieva, gsm 040 716 5151
valentina.afanassieva@elisanet.fi

Asko Saarelainen, gsm 040 104 4111
Korholantie 1, 81720 Lieksa
asko.saarelainen@lieksa.fi

Antti Pottonen, *varapuheenjohtaja*
pottonen@gmail.com

Lea Tajakka
lea.tajakka@oyk.fi

Jorma Turunen, gsm 050 044 5444
Lohenevä 1 b, 02170 Espoo
jorma.t.turunen@gmail.com

Hallituksen ulkopuolinen jäsensihteeri
Päivi Kiiskinen, gsm 050 511 6580
Kiehiskuja 3, 80140 JOENSUU
paivi.kiiskinen1@gmail.com

LAHJAVINKKI:

Nyt kannattaa hankkia jo varastoon joulua tai muuta merkkipäivää varten Repola-kirjoja

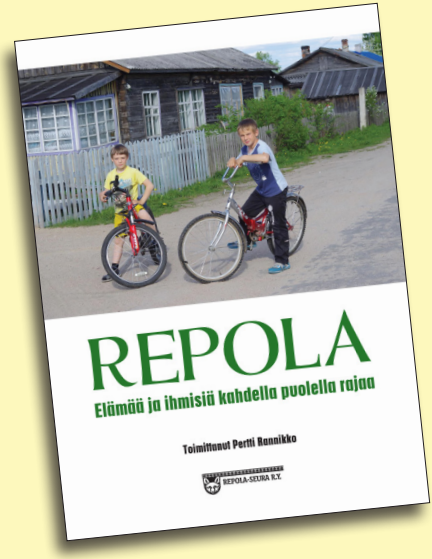

Repola-seura myy joulukuussa 2017 julkaisemaansa kirjaa **REPOLA – Elämää ja ihmisiä kahdella puolella rajaa** 20 eurolla (+ postitusmaksu 9 euroa). Tilaamalla useamman kappaleen kerralla säästää postimaksuissa, esimerkiksi kolmen kirjan paketin postitusmaksu on myös 9 euroa. Tilaukset postitse Pertti Rannikolta (pertti.rannikko@uef.fi, p. 013 717422). Postimaksut voi säästää hakemalla kirjan Joensuussa Ville Pänttöseltä (ville.panttonen@gmail.com, p. 040 5111 560) ja Lieksassa Lea Tserni-Puittiselta (lea.tsernipuittinen@lieksa.fi, p. 050 520 4121). Postitse voi Pertti Rannikon kautta tilata myös Repola-seuran vuonna 2001 julkaisemaa kirjaa **Aunuksen Repola** (30 euroa + postimaksu 9 euroa).